List 23. **NOVICE** Tečaj XXXI.

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 4. junija 1873.

Obseg: O izreji gosenic ali sviloprejk. (Dalje.) — O Turški goveji kugi. — Našim kmetovalcem v prevdarek. — Prvi občni zbor banke „Slovenije“. — Slovensko slovstvo. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

O izreji gosenic ali sviloprejk.

Po navodu prof. Haberlandt-a.

(Dalje.)

Prekladanje gosenic in čednost njih ležišč.

Prekladanje gosenic, to je, prenašanje na druge lese, je zeló potrebno, da se čednost obdrží. Pred 1. levenjem pokladanje ni potrebno; med 1. in 3. levenjem naj se vrší to delo vsaki drugi dan, po 3. in 4. levenjem pa do tistega časa, da se začenjajo zapredovati, je potrebno, da se prekladajo vsak dan.

Prekladanje se godí najlože z luknjičastim papirjem ali pa z mrežo; ako nimaš teh pripomočkov, naloži na gosenice, katere hočeš preložiti, čez in čez murbovih vejic. V pol uri ti zlezejo večidel gosenice na perje in prenesi jih potem z mladikami vred na druge lese; ostale gosenice prenesi potem bodi-si z rokami, bodi-si da položiš zopet nekoliko vejic na-nje. Potem nesi leso z odpadki vred iz izrejališčine sobe preč in jo zunaj osnaži.

Gosenice se levé 4krat, predno se zapredejo. Gosenice postanejo nepremakljive, one zaspé z njih po koncu molečim životom in takrat čisto nič ne jedó.

To „spanje“ traja od 24—36 ur; pri bolehnih slabotnih gosenicah celó 2—3 dni. Med tem spanjem napravi se nad staro kožico nova, kajti prva bila je že pretesna, dalje se razširijo v notranjem novi širji sapniki (Luftröhre) mesto starih ozkih zato, da more veča gosenica tudi več zraka v-se dobiti.

Vse te spremembe niso sicer pri gosenicah nič nevarnega, vendar jih moraš pustiti med tem časom popolnoma pri miru.

Kakor hitro se jamejo leviti, nehaj jim polagati, ker bi jih s perjem le pokril. Dobro moraš paziti, če ni med spevajočimi gosenicami še nekoliko takih, ki še niso pripravljene za spanje. Škoda bi bila, ko bi po hrani hrepenečim gosenicam se ne dalo jesti; položi toraj sèm ter tjè še ktere mladike, in ko bodo zlezle na-nje, prenesi jih na take lese, na kterih so gosenice, ki tudi še niso za spanje pripravljene.

Kakor gosenice na eni in ravno tisti lesi ne zaspé enakočasno, tako je tudi njih zbujenje različno. Čakaj toliko časa, dokler ne zapaziš, da je množina gosenic se izlevila, to je, izlezla iz stare kožice; in potem še le jih prenesi na nove lese. Tudi to se lahko dela s pripomočjo luknjičastega papirja, ali z mrežami ali pa s tem, da naložiš na-nje mladik. Zraven pa pazi, da boš enakočasno preloženim gosenicam odločil druge lese, kakor gosenicam, ki se 12—16 ur pozneje izbudé. Ako se to opazuje pri vsakem levenji, dosežemo s tem, da združimo gosenice popolnoma enakega razvijanja vedno odločeno od drugih, kar je gotovo pravilno in umno.

O prostoru, kterega potrebujejo gosenice.

Skoro vsi svilorejci se pregrešé zoper pravilo, da ni treba gledati na prostor in na natlačenje gosenic čisto nič. Napravljajo si pa s tem veliko škodo, ker nastaja pri gosenicah s tem, da nimajo dostojnega prostora in da so zeló nakopičene ene vrh druzih bolezen imenovana „zaspanost“ (Schlafsucht). Računi se, da mora biti za eno unčo semena prostora najmanj 12 kubičnih sežnjev; dalje naj bo lesa od lese saksebi 2 čevlja; računi se dalje, da potrebuje 1000 gosenčic, brž ko se izvalé, 10 štirjaških palcev; potem pa, ko se spravljajo presti, ravno toliko štirjaških čevljev. Tako povekšanje prostora od enkrat na 144krat dosežemo, ako gosenicam pri njih rasti razširjamo prostor, in da jih po vsakem levenji prav skrbno razdelimo na več les.

Zdaj boš lahko znal, koliko prostora potrebujejo gosenice od 1 unče jajčic, če veš, da je v eni unči 36.000 do 40.000 jajčic. (Dal. prih.)

O Turški goveji kugi.

S to pošastjo na Kranjskem še nismo pri kraji, kajti v Krški vasi je uni teden, prav blizu prvega kužnega hleva poginilo zopet eno živinče, da je potem vsled postave pobiti treba bilo 5 druzih istemu gospodarju, ki pa se je v neumnosti svoji nekako ustavljal ukazu gosposkinemu s pretvezo, da ni kuga, da se ubita živina ne plača itd. Take pretveze so obžalovanja vredne, kajti če bi šlo po mislih nevednih ljudí, imeli bi goveje kuge že po deželi v sto in sto hlevih in nesreča bila bi za deželo grozovita, kakor je na Hrvaškem, kjer so gosposke prenemarne v izpeljevanji kužnih postav in tudi ljudstvo premalo podučeno; zato še ni ondi konec Turške kuge (iz Bosne zatrošene) in naša dežela trpi zavoljo nje. Zato imajo tudi v Zagrebu kakor „Obzor“ toži, že po 30 kr. funt mesá. Ljudstvo na Hrvaškem pa, namesti da bi ostro spolnovalo postavo, se zanaša na druge reči, ki so proti postavi in še bolj trosijo kugo. Tako so uni dan kmetje v vasi Moravicah, kjer kuga hudo razsaja in mora zato po postavi zaprta biti, hoteli napraviti procesijo na Božjo pot. Okrajni predstojnik jim je za ta nevarni čas to pripovedal vsled postave; al zoperstavili so se njemu

in ga otepli, žandarje pa zapodili, tako, da so morali vojaki obsesti vas. Da bi bilo ljudstvo podučeno, da je zaprtija kužne vasí neobhodno potrebna, da se ne trosi bolezen dalje, in da je sicer treba zmirom Boga pomoči v nadlogah prositi, al ne tako, da se kuga še huje trosi, gotovo bi nesrečni Moravičanje ne bili še hudodelniki postali. Pomagaj si sam (da delaš prav) in Bog ti bode pomagal" — to naj bode ljudem vodilo tudi ob časih kuge.

Našim kmetovalcem v prevdarek.

Da se ima zemljiški (gruntni) davek uravnati, to je, predrugačiti po novi postavi od 24. maja leta 1869., to je dobro znano bralcem „Novic", katerim je naš list ob svojem času naznanil celo postavo in jo jim tudi še razjasnil.

Znano jim je tudi, da, kakor drugod, imajo tudi na Kranjskem izpeljavo te postave c. k. deželna komisija in pa c. kr. okrajne cenilne komisije v rokah; zadnja stopinja jim je c. k. ministerstvo.

Ko so tarife davka, kakor so jih določile c. kr. okrajne cenilne komisije po deželi, prišle k c. k. deželni komisiji v Ljubljano, jih je ona presojevala, našla je pa toliko napák tudi posebno v tem, da so si tarife zeló navskriž, da je enoglasno sklenila, te tarife okrajnim cenilnim komisijam nazaj dati in jim natanko zaznamovati napačne tarife. Okrajne cenilne komisije imajo po takem zdaj nalogo, da tarife še enkrat prevdarijo in presodijo.

Mislili smo, da vstrežemo našim kmetovalcem, da te tarife, kakor so jih v vsacem okraji naredile c. kr. okrajne cenilne komisije, našim kmetovalcem na znanje damo, da tudi oni sami jih pretresejo in potem dotične c. k. okrajne komisije opomnijo na to, kar je napačno in je po pravični razmeri popraviti treba.

Tù imate celi pregled:

Njive:

Okraj:	Klasifikacijni distrikti:	Vrste po dobroti zemlje. I. gld.	I. kr.	II. gld.	II. kr.	III. gld.	III. kr.	IV. gld.	IV. kr.	V. gld.	V. kr.	VI. gld.	VI. kr.	VII. gld.	VII. kr.	VIII. gld.	VIII. kr.
Radolica	I	15	—	12	50	10	—	7	50	5	—	3	50	2	—	1	—
	II	14	—	11	—	8	50	6	—	3	50	2	—	1	—	—	—
	III	13	—	10	—	7	50	5	50	3	50	2	—	1	—	—	—
Kranj	I	16	50	14	—	11	—	9	—	6	50	4	—	3	30	1	80
	II	14	—	12	—	10	—	8	—	6	25	4	25	3	—	1	40
	III	14	—	12	—	7	75	5	50	3	50	1	40	—	—	—	—
Kamnik	—	17	50	14	—	11	—	8	—	6	—	4	—	2	—	1	—
Ljubljana, mesto	—	20	—	12	—	8	—	6	—	3	50	2	—	—	—	—	—
„ okolica	—	15	—	11	—	9	—	7	—	5	—	3	—	1	—	—	70
Planina	—	9	—	6	50	4	50	3	—	2	—	1	—	—	50	—	—
Postojna	I	13	—	10	50	8	50	6	50	3	—	1	50	—	—	—	—
	II	11	50	9	25	8	—	5	25	3	—	1	50	1	—	—	40
	III	9	25	7	50	6	—	4	25	3	—	1	30	—	80	—	—
Litija	I	10	—	8	25	6	25	4	—	3	—	2	—	1	—	—	80
	II	10	—	8	25	6	25	4	—	3	—	2	—	1	—	—	80
Krško	I	18	—	15	—	12	—	9	—	6	—	4	—	2	—	1	—
	II	15	—	11	50	8	75	6	25	4	—	2	50	1	50	—	60
Kočevje	—	9	—	6	50	4	50	3	50	2	10	1	—	—	—	—	—
Novomesto	I	12	50	11	—	8	—	6	—	3	50	1	5	—	—	—	—
	II	9	50	8	—	6	—	3	50	2	10	—	70	—	—	—	—
Črnomelj	—	15	50	11	—	8	75	7	25	5	50	4	40	3	80	—	—

Senožeti:

Okraj:	Klasifikacijni distrikti:	I. gld.	I. kr.	II. gld.	II. kr.	III. gld.	III. kr.	IV. gld.	IV. kr.	V. gld.	V. kr.	VI. gld.	VI. kr.	VII. gld.	VII. kr.	VIII. gld.	VIII. kr.
Radolica	I	16	50	12	—	10	—	7	—	4	50	2	—	1	—	—	65
	II	14	—	11	50	9	—	6	50	3	—	1	50	1	—	—	65
	III	14	—	11	—	7	—	4	50	2	50	1	50	1	—	—	65
Kranj	I	17	50	14	50	12	—	9	—	6	75	5	—	3	50	2	—
	II	16	—	13	50	11	—	8	—	5	50	2	40	1	10	—	65
	III	15	—	12	—	9	—	6	—	4	50	2	20	1	10	—	60
Kamnik	—	20	50	15	50	11	—	8	25	4	75	2	50	1	—	—	40
Ljubljana, mesto	—	19	—	10	—	6	—	4	—	2	—	1	—	—	—	—	—
„ okolica	—	16	—	12	—	10	—	7	—	5	—	4	—	2	—	1	—
Planina	—	11	50	8	—	5	50	3	50	2	—	1	—	—	60	—	40
Postojna	I	14	—	11	50	7	50	3	80	2	50	1	10	—	80	—	—
	II	14	—	8	50	5	—	2	50	1	50	—	70	—	35	—	—
	III	15	—	9	75	7	50	4	50	2	20	1	50	—	65	—	35
Litija	I	16	—	13	—	9	50	6	—	3	50	2	—	1	50	—	80
	II	16	—	13	—	9	50	6	—	3	50	2	—	1	50	—	80
Krško	I	21	—	16	—	12	50	9	25	6	—	3	—	1	20	—	—
	II	17	—	13	50	10	—	7	—	4	25	2	—	—	70	—	—
Kočevje	I.	9	—	6	—	4	50	3	50	1	—	—	80	—	—	—	—
Novomesto	I.	15	—	13	—	9	—	5	—	2	—	—	55	—	—	—	—
	II.	10	—	8	50	7	—	4	—	1	80	—	40	—	—	—	—
Črnomelj	—	17	—	12	—	10	—	7	75	6	50	4	75	3	70	—	70

Vrti:

Okraj:	Klasifikacijni distrikti:	Vrste po dobroti zemlje. I. gld.	I. kr.	II. gld.	II. kr.	III. gld.	III. kr.	IV. gld.	IV. kr.	V. gld.	V. kr.	VI. gld.	VI. kr.	VII. gld.	VII. kr.	VIII. gld.	VIII. kr.
Radolica	I	17	—	12	50	9	—	4	—	—	—	—					
	II	14	—	9	—	5	—	—	—	—	—	—					
	III	13	—	7	50	4	—	—	—	—	—	—					
Kranj	I	14	50	12	—	9	—	6	75	5	—	—					
	II	13	50	11	—	8	—	5	50	2	40	—					
	III	12	—	9	—	6	—	4	50	2	20	—					
Kamnik	—	20	50	15	50	11	—	8	25	4	75	—					
Ljubljana, mesto	—	22	—	14	—	8	—	5	—	—	—	—					
„ okolica	—	16	—	10	—	7	—	5	—	4	—	3					
Planina	—	12	—	9	—	5	—	3	—	—	—	—					
Postojna	I	15	50	13	—	11	50	7	50	—	—	—					
	II	13	50	11	50	8	50	5	50	—	—	—					
	III	11	50	9	25	7	50	—	—	—	—	—					
Litija	I	16	—	13	—	9	50	6	—	—	—	—					
	II	16	—	13	—	9	50	6	—	—	—	—					
Krško	I	20	—	16	—	12	—	8	—	4	—	—					
	II	16	50	12	50	8	—	4	—	2	—	—					
Kočevje	—	9	—	5	50	3	—	1	50	—	—	—					
Novomesto	I	12	—	9	—	7	—	4	—	2	—	—					
	II	10	—	7	50	5	—	3	—	1	50	—					
Črnomelj	—	16	50	11	50	6	—	4	75	—	—	—					

Vinogradi:

Postojna	I	13	—	11	—	9	—	6	50	3	—	2	—	—	—	—	
	II	9	75	7	50	3	50	1	80	1	—	—	—	—	—	—	
Litija	I	14	50	10	50	6	50	5	50	3	50	1	10	—	—	—	
	II	8	50	—	—	3	50	2	50	1	10	—	—	—	—	—	
Krško	I	27	—	22	—	18	—	14	—	10	50	7	—	4	—	2	
	II	18	—	15	—	12	—	9	—	6	—	3	50	1	90	—	
Kočevje	—	2	40	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Novomesto	I	11	—	9	—	7	—	5	—	3	—	—	—	—	—	—	
	II	9	—	7	—	5	—	3	—	1	40	—	—	—	—	—	
Črnomelj	—	29	50	19	—	15	—	10	50	7	25	5	75	4	50	3	

Pašniki:

Radolica	I	1	50	—	80	—	50	—	30		10		—		—		
	II	—	60	—	40	—	20	—	10		—		—		—		
	III	—	40	—	20	—	10	—	—		—		—		—		
Kranj	I	4	50	2	50	2	—	1	40		70		50		30		
	II	3	—	1	30	1	10	—	80		50		10				
	III	3	—	1	50	1	—	—	50		25		—				
Kamnik	—	4	50	2	50	1	50	1	—		50		20				
Ljubljana mesto	—	2	—	1	—	—	—	—	—		—		—				
„ okolica	—	3	50	2	—	1	50	—	40		20		10				
Planina	—	3	—	1	30	—	50	—	30		—		—				
Postojna	I	2	—	—	80	—	25	—	4		—		—				
	II	—	—	—	50	—	40	—	20		4		—				
	III	2	—	1	20	—	50	—	30		18		4				
Litija	I	3	—	2	50	1	80	—	85		45		20				
	II	3	—	2	50	1	80	—	85		45		20				
Krško	I	4	50	3	—	2	—	1	30		75		24				
	II	2	—	1	50	1	—	—	50		10		—				
Kočevje	—	3	—	2	20	1	40	—	70		40		30				
Novomesto	I	3	—	2	—	—	80	—	20		10		—				
	II	3	—	2	—	—	80	—	20		10		—				
Črnomelj	—	1	90	1	20	—	95	—	40		20		10				

Gozdi:

Radolica	I	1	50	1	20	—	65	—	40	—	20	—	12	—			
	II	1	—	—	80	—	40	—	30	—	20	—	12	—			
	III	1	—	—	70	—	40	—	30	—	16	—	10	—			
Kranj	I	2	—	1	60	1	30	1	—	—	70	—	40	—			
	II	1	60	1	40	—	80	—	50	—	40	—	25	10			

*

Gozdi:

Okraj:	Klasifikacijni distrikti:	Vrste po dobroti zemlje. I. gld.	I. kr.	II. gld.	II. kr.	III. gld.	III. kr.	IV. gld.	IV. kr.	V. gld.	V. kr.	VI. gld.	VI. kr.	VII. gld.	VII. kr.	VIII. gld.	VIII. kr.
Kranj	III	1	30	—	90	—	70	—	35		16		—		—		—
Kamnik	—	1	80	1	40	1	20	—	80		60		40		20		10
Ljubljana, mesto	—	2	20	—	—	—	—	—	—		—		—		—		—
„ okolica	—	1	60	1	20	—	90	—	70		50		30		10		—
Planina	—	2	60	1	80	1	50	1	10		80		50		30		10
Postojna	I	1	80	1	20	—	60	—	—		—		—		—		—
	II	2	—	1	20	—	60	—	20		—		—		—		—
	III	3	—	1	80	1	60	1	30		90		40		20		—
Litija	I	2	—	1	20	—	80	—	40		25		16		—		—
	II	2	—	1	20	—	80	—	40		25		16		—		—
Krško	I.	2	50	2	—	1	50	1	—		75		40		25		—
	II.	2	—	1	50	1	—	—	50		35		16		—		—
Kočevje	—	1	70	1	—	—	70	—	40		—		—		—		—
Novomesto	I.	1	40	—	95	—	70	—	40		20		—		—		—
	II	1	10	—	80	—	60	—	30		20		—		—		—
Črnomelj	—	2	40	1	90	1	40	—	90		60		—		—		—

Národno-gospodarske stvari.

Prvi občni zbor banke „Slovenije“.

Občni zbor te prve domače naše banke 29. maja bil je zato, ker namesto po neki ces. postavi izstopivših cesarskih uradnikov je treba bilo voliti novih udov opravilnega svetovalstva, poleg tega pa izvršiti še nektere druge volitve.

Ker so zbori denarnih bank vezani na vse drugačne postave, ki jih pri druzih društvih ni, in se glasovi štejejo po številu delnic (akcij), zato so morali delničarji, ki so hoteli sami ali po svojih pooblastencih v zboru glasovati, pred zborom vodstvu bankinemu svoje delnice izročiti v dokaz, da jih še imajo in ž njimi tudi pravico glasovanja, — zato je zraven ces. komisarja, vladnega svétnika Fr. Paller-ja, vpričo bil tudi c. k. notár dr. Zupanec, in vsako glasovanje vršilo se je po glasovnicah, ki jih je lastnik ali pooblastenec s svojim imenom podpisal itd. Predsedovala sta knez Leopold Salm, banki prvosednik, in pa dr. Costa, njega namestnik. V zboru je bilo zastopanih 2320 delníc, tedaj 2320 glasov, ker vsaka delnica šteje za en glas. Zraven delničarjev iz Kranjskega prišlo je v zbor na veliko veselje naše mnogo delničarjev iz Štajarskega, iz Koroškega le eden.

Prvosednik knez Salm je s kratkim ogovorom odprl zborovanje, predstavil zboru ces. komisarja, imenoval je dr. Mundo za zapisnikarja, za števnike volilnih glasov: prošta dr. Jarca, Jurija Bezenšeka, Jan. Gnjezdo, Jan. Krušica, Tom. Pirnata in Rapoca.

Podpredsednik dr. Costa je potem slovenski in nemški bral poročilo o bankinem stanji, ki pa se ve da ni obsegalo še celega leta, ker delovanje bankino v različnih vrstah tudi še ne obsega celega leta. Iz poročila se je razvidelo, da je banka v dobrem stanji. Delničarji dobodo poročilo natisnjeno, da ga beró.

Po tem si izprosi dr. Janez Bleiweis besede in omenivši ogromnih težav, ki jih je moralo prvo naše denarno društvo premagati, stavi predlog: naj zbor svoje polno zaupanje in zasluženo zahvalo izreče za vspešno delovanje predsedstvu, to je, svetlemu knezu Salmu in za blagor banke ves čas z dušo in telesom delajočemu dr. Costi. Razen celó male množice pričujočih se vzdigne nad 70 delničarjev iz sedežev, sijajno potrdivši zaupnico in zahvalnico. Na to, nadaljevaje svoj govor, razodeva dr. Jan. Bleiweis 4 želje opravništvu bankinemu: naj namreč: v vsem varno ravná, da toliko koristna in važna naša banka nikoli ne pride v take zadrege, kakoršne so zadele po Dunajskem borsinem „krachu“ druge banke; — naj varčno gospodari in poleg tega, da ljudí naše vnema za zavarovanje proti škodi ognja in za zavarovanje na življenje, bodi naj mu korist delničarjev, ki banki denar zaupajo, prva in glavna skrb; zato naj se tudi v §. 36. resno prevdari prenapeti znesek sejinih mark; — naj ljudí, ki jih pošilja po deželi za agente svoje, na zlato vago dene, kar se poštenja tiče, vsaj se vé, kako so nekterim drugim bankam nepošteni agenti škodo delali; naj naprosi raji v mnogih okrajih po deželi zaupnih mož iz vrste delničarjev, ki nabiraje novih delničarjev tudi sebi samim koristijo; — naj na novo organizira stan uradnikov svojih; raji manj uradnikov, pa ti naj so dobro plačani, al ti morajo biti marljivi v svoji službi in udani svojim gospodom, ne pa da za hrbtom njihovim spletke kujejo; stroga disciplina mora biti; protivni služabniki naj si drugej kruha iščejo.

Dr. Vošnjak se strinja z željami predgovornikovimi; a to mu ni po godu, da poročilo predsednikovo ne omenja stroškov bankinih vzlasti prvotnih ustanovnih, ki neki znašajo nad 70.000 goldinarjev; tudi dr. Vošnjak zahteva disciplino uradnikov; al vsak, kdor je „Novice“ in „Narod“ bral o hudobnih napadih na dr. Costo, je lahko videl, da dr. Vošnjakov zagovor discipline je meril na vso drugo stran, kakor dr. Bleiweisov.

Dr. Costa odgovorja ugovorom dr. Vošnjaka, kazaje mu na bankina pravila, da poročilo ni celoletno, da tedaj ne obravnava vsega, kar bode obseglo poročilo celoletno; kar se tiče onih 70.000 gold. ustanovnih stroškov, pravi dr. Costa, da je dr. Vošnjak slišal nekaj, a ni slišal prav, kajti kakih 35.000 gold. znaša samo tisti znesek, ki je na dobro došel prvim delničarjem, kteri so, da so se v začetku spodbodli za udeleštvo pri banki, delnice dobili po nižji ceni. Ti stroški so tedaj dohodki delničarski.

Zdaj poprime dr. Karol Bleiweis besedo in nasvetuje, naj zbor sklene, da vsaj večina opravilnih svetovalcev stanuje v Ljubljani, kjer je sedež banke, in vtrjuje svoj predlog s tem, da opravilni svèt po §. 26. je predstojnik banke v smislu kupčijske postave; primeri se lahko, da se mora o važnih denarnih zade-

vah včasih nemudoma v malo urah v posvetovanje sklicati; če tedaj večina ne biva v Ljubljani, on ni sklepčen, zamuda pa utegne škodljiva biti banki; tudi popotnina vnanjih množí po nepotrebnem stroške; a tudi število delničarjev Kranjskih in med njimi Ljubljanskih je tolikošno memo druzih, da vsak lahko previdi, da številna razmera opravilnega svéta taka je le pravična. — Zbor sprejme to resolucijo z velikansko večino 1967 proti 264.

Zatem so potrjene bile nektere spremembe družbinih pravíl. Delničar kanonik Urh pogreša med njimi ono premembo §. 36. zarad sejinih mark, o kterih je dr. Jan. Bleiweis govoril. Dr. Costa omeni, da ta pogrešek izvira le iz hitrice, s ktero se je dnevni red za pričujoči zbor osnoval, da pa se to zgodí v prihodnjem občnem zboru.

Zdaj je prišla namesti izstopivših opravilnih svetovalcev (namesti Fl. Konšeka, dr. Št. Kočevarja, Mihaela Hermana, A. Pesariča, Jan. Stuheca in dr. Valente) volitev 6 novih svetovalcev na vrsto. Med oddajanjem volilnih listov se je, na „Narodovo znajdbo“ se sklicujoči učitelj Jamšek iz Štajarskega, oglasil z deklaracijo, da on ne voli Šolmajer-a zato, ker je svak dr. Costi, pa tudi dr. Kar. Bleiweis-a in Fr. Sovana zato ne, ker sta si v žlahti. Ta deklaracija je izbudila veliko smeha, ker nikomur ni bilo ukazano, koga naj voli, tedaj tudi Jamšeku ne; če pa je s svojim izrekom hotel demonstrovati „Narodovo“ modrost, da tudi za banke veljá uradniška postava, videl je iz izida volitve, da tisočerni glasovi delničarjev se ne brigajo za kliko brez zaupanja med ljudstvom, ampak da hočejo može v gospodarskem odboru bankinem imeti, ki jih dežela pozná za veljavne možé in v ktere ona svoje zaupanje stavi. Da bi učitelj Jamšek poznal pregovor nemški „bei Geldsachen hört alle Gemüthlichkeit auf“, lahko bi si bil prihranil svoj debut s smešno deklaracijo. — Izvoljeni so bili posestnik Ivan Vilhar v Ljubljani (z 2303 glasovi), dr. Karol Bleiweis, primarij deželne bolnišnice v Ljubljani, Franc Mikuš, župnik v Brežicah na Štajarskem, trgovec Miha Pakič v Ljubljani, France Šolmajer, odbornik družbe kmetijske v Ljubljani in Franc Sovan mlajši, trgovec v Ljubljani — vsi z 1981 glasom — tedaj zopet z velikansko večino. Poleg teh je dobil dr. Pavlič iz Velikovca 280, M. Žvanut iz Trsta 372, Rapoc iz Maribora 296, dr. Mošè iz Ljubljane 266, Peter Grazelli iz Ljubljane 275, nekteri drugi pa še manj glasov. — Za namestnike opravilnih svetovalcev pa so bili izvoljeni: Andrej Jeglič, dež. računovodja iz Gorice z 2094, Jože Kušar, trgovec v Ljubljani in Mih. Stare, posestnik iz Mengša z 2014 glasovi.

Za preglednike bankinih računov sta bila izvoljena: Andrej Kremžar, oskrbnik deželne bolnišnice z 1872 in Franc Ravnikar, deželni blagajnik v Ljubljani z 1864 glasovi, — za njuna namestnika pa France Potočnik, stavbeni svetovalec, in Hugo Turk, trgovec v Ljubljani.

S tem je bil prvi občni zbor končan.

Na večer so pevci čitalnični in dramatičnega društva nazočim delničarjem na čast v gostilnici čitalnični napravili pevsko zabavo; vse sobe so bile polne in čez polnoči je trajala prijatelska veselica. Dr. Vošnjak-Zarnikove množice — ni bilo vmes.

Slovansko slovstvo.

* *Politični katekizem za Slovence* — tako se zove knjižica, ktero je ravnokar v Celovcu na svetlo dal odbor katoliško-konstitucijonalnega društva (poleg nje pa tudi nemško enacega obsežka pod naslovom: Wegweiser für Wähler der österr. Rechtspartei“. Obé knjižici se dobite pri odboru gori imenovanega društva v Celovcu: slovenska po 12 kr., nemška po 10 kr.

Prebravši obe knjižici vzkliknili smo radostno: Živio odbor! ki si dal ob pravem času lepo podučilni knjižici na svetlo. Še posebne hvale vredna pa je slovenska, ktera tako lahko umevno (v vprašanjih in odgovorih) podučuje v vseh zadevah, ki jih mora dandanes o srenjskih, deželnih in državnih zadevah vedeti tudi preprosti človek, če noče pasti v brezdno sleparskih časnikov. Ker bi v hišo vsacemu kmetu in vsacemu obrtniku radi spravili po vsem Slovenskem to zlata vredno knjižico, zato opominjamo vse naše gospode duhovne po deželi, vse naše župane, vse čitalnice in vsa kat. politična društva, naj kar brž sežejo po „političnem katekizmu“ in ga širijo po vsi svoji okolici, da pride na tisoče tega katekizma v dežele slovenske; korist bode naši stvari neizmerna — in knjižica ne stane več kot 12 soldov!

Da pa vidijo naši bralci, kako obravnava knjižica svoje predmete, vzamemo za pokušnjo mal košček iz nje in sicer tisti, ki govori o volitvah tako-le:

1. Ali so volitve imenitne?

Volitve so neizrečeno imenitne.

Avstrija je namreč ustavna država; toraj postav ne delajo cesar sam ali ministri, temuč postave si dela ljudstvo samo. Godrnjati in tožiti nič ne pomaga; po toči zvoniti je zastonj; kakoršne zastopnike ali poslance si ljudje izvolijo, take postave tudi imajo — dobre ali slabe, pravične ali krivične, koristne ali škodljive. Zatorej Slovenci! spoznajte, kako imenitne da so volitve, naj si bojo volitve za občinski odbor, za deželni ali državni zbor. Vse so preimenitne, — spoznajte in k srcu si vzemite to, pa delajte!

2. Kaj pa je storiti, da dobimo dobre volitve?

Marsikaj je storiti pred volitvami, pri volitvah in po volitvah.

3. Kaj pa je storiti pred volitvami?

Vojščaki se vadijo za boj že tedaj, ko je še vse mirno in tiho in še nihče morebiti na vojsko ne misli. Kedar je morebiti sovražnik pred durmi, tedaj se še le pripravljati, oboroževati, zakladati in vaditi, to bi bilo se ve da prepozno. Ravno taka je tudi pri duševni vojski, ko se različne stranke sprimejo in bijejo duševno bitev.

Treba se je torej pripravljati na volitve; no! kako pa?

Domorodec naj si prizadeva:

a) Da napravi politično stranko, pa brez vsega nepokoja, brez vse jeze in sovraštva. To nikoli ni dobro, če ste pšenica in ljulika skupaj v enem žaklju; tiste šalobarde, ki niso ne krop ne voda, ne riba, ne miš, so malo prida. Na eno stran se mora vsak pošten mož nagniti, z eno stranko mora potegniti: „Kdor ni z menoj, je zoper mene“. Pošten domorodec naj toraj svoje ljudí spoznava in zbira; očitne in zagrizene nasprotnike pri miru pusti: „črnca zastonj umivaš“; — boječe in omahljive tolaži in osrčuje; — zanesljive prijatelje pa vabi in zbira v eno kolo. Rajni profesor dr. Jak. Župan je rekel: „Gospodje domorodci! glejte, da vas bode zmirom več!“

Domorodec naj si prizadeva:

b) Da ljudí svoje stranke v političnih zadevah podučuje in izobražuje. V ta namen naj priporoča bukve in časnike svoje stranke; — naj snuje ali pomaga snovati katoliško-politična društva; vabi in prosi družnike, naj k zborom pridno dohajajo, pri zborih govori sam in si priskrbuje še tudi drugih

govornikov; — po zborih pa naj v kak časnik naznanja, kaj se je pri zboru govorilo, obravnavalo in sklepalo.

Domorodec naj si prizadeva:

c) Da ljudem zaupanje vdihuje do prvakov svoje stranke. Vsak politično izomikan in zrel narod ima svoje prvake, kterih besede posluša in na ktere se zanaša, prisega in bije. Tako mora tudi pri vsaki stranki biti. Posamni udje morajo zaupanje in prepričanje v srcu nositi, da jim prvaki dobro hočejo, da ne iščejo njih volne, temuč le njih sreče.

To se pa doseže s tim:

Da domorodec svojim ljudem razklada, a) kaj prvaki hočejo. Naj torej naši domorodci dobro in tenjko prebirajo in prevdarjajo vse, kar je bilo zgorej (na straneh 27 itd.) rečeno o programu avstrijske pravne stranke. Kjer se več družnikov zbere, bodi pod lipo, ali za mizo, ali v zboru, povsod domorodec o našej stranki kaj pove in razklada, zdaj to zdaj uno točko našega programa.

Potlej naj domorodec pove:

b) Kaj je ta ali uni prvak naše stranke že storil, za ljudstvo. Govoriti in sladke obljube delati, to je kaj lehko; ali delati, truditi se, se po smehovanju in zasramovanju izpostavljati, v nevarnosti se podajati, tudi zgube in škode se ne bati, — to je pa druga, to je težavna pa tudi bolj redka reč. Domorodci! Kar ste lepega in slavnega brali ali slišali od kakega prvaka, nadvezujte pred svojimi ljudmi na véliki zvon, da se čuje daleč in široko okoli. Ako pa vidite ali slišite, da prvake črnijo in se zaupanje do njih spodkopuje, — ne molčite, spodbijajte in izgovarjajte, častite in branite kolikor je le mogoče: „Sloga podpira, nesloga podira“.

c) Slednjič se pridobiva zaupanje do svojih prvakov tudi s tem, ako se ljudem ob pravem času in na pravem mestu mirno in nestrastno kaže in razklada, kaj naši nasprotniki hočejo in počenjajo. Naši nasprotniki po celem svetu trobijo, da jim le sreča in blagor ubogega ljudstva pri srcu leži. Zraven pa le oni za mastnimi službami segajo, si le svoje mošnjice pitajo, le oni lenobo prodajajo in dobre volje vživajo. Nekdaj ubogi Šindler si je kupil kraljevsk grad in Giskra je postal milijonar. Ljudstvo pa le toži in zdihuje, ko odpre svoje davkovske bukvice. — Naši nasprotniki trdijo in prisegajo, da nimajo nič zoper vero in cerkev. Zraven pa sv. Očeta papeža, škofe in duhovnike zmirjajo in preganjajo, ljudem pa božjo službo in besedo jemljejo: — v Švajci je bilo 97 duhovnikov ob službo djanih, cerkve so bile zaprte, in več kot 50.000 katoličanov je brez sv. maše, sv. zakramentov in pridige. — Naši nasprotniki se radi imenujejo in hvalijo, da so posebni prijatelji kmečkega stanú. Ni dolgo, kar so liberalci pokazali, kako lepo skrbijo za kmečki stan. Na Dunaji so bogatini, ki so na „borsi“ s papirjem strašno visoko igrali, pred nekimi dnevi zgubili 400—500 miljonov. Štrašen ravs in kavs je postal ne samo na Dunaju, temuč tudi po drugih mestih. Pa kaj so liberalci počenjali, da bi se tem igralcem in sleparjem hitro in zdatno pomagalo? Letali so od Poncija do Pilata, da bi pomoči dobili; še na to so tiščali, naj nasa c. k. vlada pomaga in dnarja, ki ga iz naših davkov nabere, tem ljudem posodi. Še se spominjamo, kako je pred nekimi leti — kakih 8—10 let bo, jelo dnarja zmanjkovati, in kako so kmetje prišli v strašne stiske. Hiša, živina, zemlja ni imela skoraj nobene vrednosti, za nekaj rajnšev so šle zavoljo malega dolga kmečka posestva na kant in so prišle poštene družine ob vse. Kje so pa tedaj bili naši liberalci, da bi bili na pomoč pritekli nesrečnim kmetom na deželi? Liberalni ptički niso ganili ne jezika, ne peresa, ne noge, saj ni šlo tedaj za judovske milijonarje, temveč le za uboge kmete. — Naši nasprotniki se širokoustijo, kako da bojo v deželnem zboru za svoje volilce, za ubogo ljudstvo na noge stopili in se poganjali. Poznamo gospode, ki so sprva res malo zobe kazali, — pa liberalna stranka jim je ta ali uni dobiček ponudila, in vse je bilo pri kraju. Gospodje Kljunovci še niso pomrli! Na take dogodbe, kterih se vsak dan dosti bere po časnikih, naši prijatlji naj dobro pazijo, jih ob pravem času in na pravem mestu svojim ljudem povedó in tako liberelnhom prelepe šeme znad obličja potegnejo. Tako bode vsak pameten človek takim dobičkarjem in sleparjem hrbet pokazal in upanje do prvakov naše stranke se bode oživljalo, razširjalo in uterjevalo. Tako bojo vse zanjke in limanice nasprotnikov zastonj.

To naj dela domorodec pred volitvami.

(Konec prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Savinske doline 30. maja. (*Žalostni fiasko dr. J. Vošnjaka na Štajarskem.*) „Novice“ so v zadnjem listu, ki so ga iz „N. fr. Presse“ o Celjski volilni skupščini posnele, pač pravo zadele, rekši, da čakajo, kaj bode „Slov. Gospodar“ o „Pressini“ bahariji rekel; češ, da „Narodovcem“ in njihovim telegramom ni besedice verjeti, dokler se pravo ne izvé od druge strani. In prav so imele. Skoro vse, od konca do kraja, kar je ovi telegram po svetu nesel in kar je „Narod za njim kramljal, je laž. S povekšalnim steklom je štel „glave svojih ljubljencev“ in naštel jih je — 150, čeravno jih je komaj tretjina bila, — vsi predlogi Vošnjakovi so jetiko dobili, in pogumni in bistroumni kmet, župan Vivoda je 4 dohtarje v žakelj vteknil. Tak je bil konec dr. Vošnjakovega in Zarnikovega izleta na Štajarsko zemljo 25. dne t. m. Tolažite se drage „Novice“, da Slovenci iz Savinske doline nismo se še izneverili Vam bratom na Kranjskem in spominu Slomšekovemu; vedite, da njihov duh še zmirom med nami vlada in da le mala peščica je tacih ljudí, ki so se liberaluhom, bodi si slovenskim, bodi si nemškim, zaslepiti dali. Vsi mi tudi hočemo napredek naše národne stvarí, za kterega smo se borili, ko še mnozih dohtarjev ni bilo; — al verni smo ostali našemu pregovoru: „stara vera, stara petica, staro vino“. Stare petíce so res že zginile, a ne po naši krivdi; vzeli so nam jih, pa bankovce dali; zdaj nam brezverci hočejo tudi sveto nam staro vero vzeti, — nak! te pa nam ne boste nikdar vzeli, ako Bog dá in poštenost slovenska! — Po tem mojem poročilu, ki se vpira na resnico, katero sem zvedel od častitega moža, po zmoti povabljenega med „Narodove“ mameluke, po dr. Zarnikovem govoru pa prepričanega, da v tej skupščini se ne dá nič mirno govoriti, pa beríte zdaj, kar „Slov. Gosp.“ o „volilnem shodu v Celji“ piše, da vidite, ali je resnično to ali ne, kar se je meni poročalo iz onega Celjskega shoda, kjer je zbrano bilo 150 osób — to je, minus 100!

„V nedeljo 25. dne t. m. *) je bil v Celji na poklic g. dr. Vošnjaka volilni shod, kterega se je — kakor se nam iz zanesljivega vira poroča — vdeležilo kakih 40 oseb. Od duhovnikov bila sta le dva: preč. kanonik in dekan A. Žuža in župnik dr. J. Lipold. Gosp. kanonik Žuža je proti dr. Vošnjaku in dr. Zarniku stališče pravne stranke dobro in pogumno branil. Prav

*) Po obljubi v zadnjih „Novicah“ natisnemo celi popis onega shoda Celjskega. Vred.

britke so pa morali slišati liberalni Mladoslovenci od vrlega posestnika in župana g. Jan. Vivoda iz Doliča, ki je našteval pogubne naprave, po katerih liberalizem ubogo ljudstvo muči in zatira. Nazoči pametni kmetje so Vivodu pritrjevali.

Sklepi pristranskega shoda merijo na to, da se v smislu slovenskih liberalcev dela za liberalne kandidate. Zatoraj se je za Celjski okraj ponudil dr. Vošnjak, za Ptujski pa — če bi g. Herman kanditature ne prevzel — kako muhasto! — dr. Ploj, kateri je pa brez dvoma udeležil se shoda v Ptuji, ki je enoglasno gosp. Hermana za kandidata že postavil. — Za mesta in trge v Celjskem volilnem okraji se je postavil dr. Prus, kteri je na glasu, da je mož zmernih načel.

Naj temu še pristavimo, da iz vse zgornje Savinske doline ni bilo ne enega zastopnika, — da iz Maribora ni vabljen bil ne eden mož od pravne stranke, da sta pa dva nazoča odločno nasprotovala liberalnim besedam dr. Vošnjaka in dr. Zarnika. — In pri takem stanji stvari drzne se „Narod“ poročati, da se je sklenilo: 1. da se zbor popolnem vjema s slovenskim centralnim odborom v Ljubljani; 2. da štajarski Slovenci ostanejo pri narodnem programu in se... ne morejo poprijeti programa tako zvane „Rechtspartei“! — Kdo neki so ovi „štajarski Slovenci“, ktere ima centralni odbor v Ljubljani na vajetih? Razen liberalnih Mladoslovencev in onih, ktere ti ljudje slepijo, nihče drug na vsem Štajarskem Slovenskem!“

Iz Trsta. (*Vabilo k besedi*), katero napravijo Tržaški dijaki v soboto 7. dne junija t. l. v mestni čitalnici v Trstu. Program: 1. Pozdrav. 2. „Dijaška“, napev Lebanov; poje zbor. 3. Govor. 4. „Nezvesti“, samospev; 5. Rodoljubja zmaga, dvogovor iz „Viljem Tella“, po F. L. 6. „Domovina“ Ipavčeva; poje zbor. 7. Deklamacija. 8. „Deklica“, čveterospev; napev Hajdrihov. 9. „Strast in krepost“, igra; spisal A. Kos. Začetek ob pol 8. zvečer. Odbor.

Iz Gorice 31. maja. — Narodno-politiško društvo „Gorica“ je imelo, kakor bralci „Novic“ že vedó, 15. dne t. m. občni zbor, v kterem je pod predsedstvom dr. Tonkli-a bil razgover o volitvi poslancev za državni zbor. Znamenito Vam bode, kaj je gosp. Stubelj govoril o nujni potrebi, da se voli odbor, ki vzame volilne zadeve za Goriško deželo v roke in o tem rekel takole: Osnoval se je sicer, kakor neki časniki trdijo, v Ljubljani nekak „centalni volilni odbor“, kojega skrb bi bila, kandidate za vso Slovenijo priporočati. Pa misel za tak centralni volilni odbor dozdeva se tudi meni ilusija. Da je temu tako, mislim, da nam je zadosten dokaz že to, da so ga že doma — Kranjci — prav na lepem odpravili. Glasijo se sicer priveršenci onega odbora, da bodo v svojo skrb vzeli volitve po ostalih delih Slovenije zunaj Kranjske; alí, če se je centralni volilni odbor nepotreben pokazal že za Kranjsko, koliko bolj bi še le nepraktičen bil za druge slovenske pokrajine? Toraj tudi Goriški Slovenci se temu odboru nikakor podvreči ne moremo.

29. dne t. m. popoldne ob dveh je tukaj strašna toča bila čez četrt ure; nasulo jo je toliko, da še drugi dan je je vse polno ležalo po vrtih in polji, kjer je vse uničila; sreča le, da ni daleč okoli segla.

Iz Krškega na Dolenskem 30 maja. — Kakor slišimo, je g. Hočevar, za binkoštno nedeljo povabil nad 100 ljudí na dolgo in široko iz vse okolice na gostje zato, da jih vname za ustavovernega poslanca na Dunaj. Ker vsak umen človek vé, da tisto ustavoverstvo, ki ga dandanes Dunajski judovski časniki in njim privrženi drugi ljudem pridigovajo, druzega ni (kar so ustavoverci še le unidan v Topliškem „Partheitag-u“ in v druzih shodih brez ovinkov povedali) kakor le gospodstvo nemčursko nad drugimi narodi, namesti sv. naše vere pa konfessionsloserija, poleg tega pa oni denarni „švindel“ na Dunajski borsi, po kterem je na kant prišlo toliko ljudi in jih še bode, zato smo si trdno prepričani, da g. Hočevar nobenega previdnega domoljuba, če tudi jim mastne kopune peče in jim z najboljim dolencem napiva, ne bode preveril, da bi volil človeka, ki je navdahnjen onega ustavoverstva, kakor smo ga ravno popisali. Ker ima ona gostarija na binkoštno nedeljo biti, zato smo si tem bolj v svesti, da bode sv. Duh razsvetlil vse Hočevarjeve goste tako, da bodo jedli in pili po Hočevarjevi želji, al volili bodo — po svojem rodoljubnim prepričanji in da jih bodo pri volitvi vodile besede cesarjeve, ki jih je izrekel v prestolnem svojem govoru, da pričakuje in želi od prihodnjega državnega zbora, da zbornica bodo tla, na kterih naj vsi narodi in vse stranke v duhu pomirjenja delajo. Ako bode pa državni zbor zopet tak po Hočevarjevih mislih, da bodo vladali Hrbsti, Giskre, Fuxi in drugi enaki patroni, potem zopet Avstrija ne pride do mirú in gorje jej, ako ustavnih razprtij še ne bode ne konca ne kraja! Narodi vsi hočejo svoje pravice imeti enakomerno, a ne, da bi jim „nemško-liberalna“ stranka gospodovala! — Te besede veljajo gostom, če je res, da jih bode g. Hočevar povabil; če pa to ni res, naj jih bere vsak drug, ki poduka potrebuje.

Iz Kostanjevice 1. junija. — Popolnoma resnično je to, kar je v zadnjih „Novicah“ pisal dopisnik o pasjih mrhah županovih, ki ljudi napadajo in strašijo zarad stekline; da bi ne bil g. kaplan nagloma rok odtegnil, vgriznila bi bila tudi njega pasja pošast. Tak župan je res prava nadloga občini! Velika dobrota bi nam bil pasji davek, da se ž njim plača, kar konjač občini stroškov prizadene. Če pa mislite, da se bo župan za vpeljavo tacega davka potegnil, motite se, vsaj ima 3 pse, za ktere bi moral davek plačevati. Meščan.

Moravče 1. junija. — 29. maja kmalu popoldne se je pripodil črni oblak čez Limbarsko goro, in trešlo je pod goro v Selcih v hlev, kteri je bil pri ti priči v plamenu. Urna pomoč od vseh strani prihitelega ljudstva in iz Moravč pripeljana gasilnica ste otele komaj 2 sežnja oddaljeno hišo in svinjak, kteri je tudi že gorel, in tako celo vas. V hlevu je strela vbila kravo, ktero je domačo dekle ravno molzlo, al njemu se ni nič žalega zgodilo. Omenite ljube „Novice“ s pohvalo Martina Oblaka iz Moravč, kteri je hitro prihitel z gasilnico na pomoč, in je v sili vselej prvi pripravljen napreči, ako ga gospod dekan ne prehité. Zapišite pa tudi v črne bukve grdo baburo, ktera, dasiravno je bilo tudi njeno pohištvo v nevarnosti, je celó branila vodo iz svojega vodnjaka zajemati na pomoč prihitelim!

Iz Kamnika 30. maja. — „Slov. Narod“, se čedalje bolj bliža „Tagblattu“. 16. dne t. m. je oznanoval po svetu tudi iz Kamnika prav debelo laž, na ktero odgovoriti in jo pojasniti mi je dolžnost, ker mene zadeva, a ne gosp. dekana, na kterega dopisnik meri. Kritiko pisanega laží-stavka prepušam bralcem samim, samo to naj omenim, da vsak se je jezil nad tako neolikano pisarijo. — Kar od cerkve in Šmarnic govorí dopisnik, vse je grdo zlagano. Smrek in zastavic na njih niso dekan odpravili iz cerkve, ampak jaz, ker sem, kakor poprejšnja leta, pri ranjemu dekanu, tako tudi letos oskrboval cerkveno lepšanje pri Šmarnicah. Smreke pa sem iz cerkve odpravil: 1) zato, ker so se ljudje pritožili, da ne vidijo niti na prižnico niti pred oltar; 2) zato, ker se gozdom po nepotrebnem prevelika škoda

godí, in so zavoljo te škode že nekteri godrnjali in morebiti tudi dopisnik sam.*) Ko bi bil dopisnik hodil druga leta k Šmarnicam in tudi letos, gotovo bi ne bil smrek pogrešil, kakor jih tudi drugi pametni ljudje niso. Kar pa se zastavic tiče, opomnim dopisnika, da vsaka reč je prava na pravem mestu; cerkev je katoliška, to je, za vse kraje, za vse čase in za vse ljudí; z narodnimi barvami je dopisnik ne bode poveličal!

Muhovec.

Iz Ljubljane. — „Wanderer" je unidan prinesel članek pod naslovom „vlada in volitve v državni zbor", ki ima tudi za nas toliko resnice v sebi, da povzamemo iz njega glavniše točke. „Naša — federalistična — stranka je vedela in to še bolje izvedela iz govorov v poslednjem državnem zboru, da direktne volitve so udarec na našo stranko. Presvitli cesar je sicer v prestolnem govoru blago željo izrekel, naj prihodnja zbornica bode sprava med vsemi narodi in strankami Ali pa bodo vladni gospodje nad strankami stali in ne še vtikali v volitve, to je vprašanje, na ktero nikakor ne moremo kar naravnost odgovoriti z: da! Skušnje poslednih časov so učile, da brez vladine pomoči je vstanoverska stranka pri volitvah vselej propadla, in ker je zato zveza med vlado in to stranko jima silna potreba, ni misliti, da bi zdaj vlada zoperstala skušnjavi in ne storila tega, kar je bila vajena dozdaj. Ako pa to stori, kazala bi očitno pred svetom ne samo to, da je iz te stranke se rodila, temveč tudi to, da je sama pristranska. Potem pa bi tudi ne bilo mogoče, da se želje cesarjeve spolnijo, ki hoče, naj zastopniki vseh narodov in vseh strank — centralističnih in federalističnih — pridejo v državni zbor, da tam po vstavni pravici svobodno povedó, kaj narodi zahtevajo, in se na tamošnjem bojišču merijo med seboj. Če vlada tak zastop ubraniti hoče po svojih agitacijah, potem zbor ne bode podoba mnogonarodne Avstrije, ampak podoba bode le sebične nemške klike; in gorje državi, ako bi namesti ravnopravnosti vladala še naprej enostranost. Taka politika bila bi prva hazard-politika!" — Naj se te besede tudi naši volilci zapomnijo in brez strahú volijo po svojem prepričanji, kajti pri volitvah ne sme in ne more po ustavnih pravilih vlada nič zapovedati: volitev je prosta, nikomur vkljub, a tudi nikomur ne ljubo!

— (*Iz seje deželnega odbora 28. maja.*) Zastopnika deželnega odbora v komitetu za napravo potrebnega hišnega orodja za realko v novem hranilničnem poslopji bodeta deželni glavar vitez dr. Kaltenegger in dr. Bleiweis. — Izpraznjeno štipendijo žl. Jakoba Schellenburga za revne hčere žlahtnega rodú z letnim zneskom 137 gld. 55 kr. je deželni odbor podelil Emi pl. Neugebauer-jevi. — Novomeškemu županstvu se je dovolilo, da smé po sklepu občinskega odbora na pósodo vzeti 1200 gld. za popravljanje brambovske vojašnice. — Županstvu Kočevskega mesta se je dovolilo, da smé po sklepu občinskega odbora za zidanje gimnazije obrniti Kočevski občini pripadajoči kapital in narastle obresti v skupnem znesku 1771 gld. 54 kr. iz skupne obligacije bivših Kočevskih podložnikov proti temu, da se pravice posameznikov do tega denarja zavarujejo na realno posestvo Kočevskega mesta. — Pritožbo z mnogimi podpisi zoper zadnjo volitev občinskega zastopa Trnovske občine je vsled dotične postave deželni odbor izročil v obravnavo deželni vladi. —

*) Dr. Orel je nedavno družbi kmetijski priporočal, naj pripomore, da se odvrne škodljiva razvada sekati mlado drevje.

Vred.

— C. kr. ministerstvo je po željah deželnega zastopa dovolilo, da se za 5 let en del posilne delalnice porabi za norišnico mirnih blaznih. S tem je vlada vstregla nujnim potrebam.

— (*Naznanilo prijatlom umetnosti in slovanskega narodnega življenja*). Gospodična Matilda Esch iz Prage, umetnica v slikarstvu, ki je obhodila več slovenskih dežel, posebno Moravsko, Hrvaško in Srbijo, da je po naravi teh narodov slikala običaje, obraze in noše, bode kakih 25 etnografičnih načrtov (typen), ki jih je naslikala na svojem potovanji, razstavila v dvorani čitalnični na ogled brezplačno. Prihodnjo nedeljo, 8. dne t. m., bo razstava ta odprta od 10. do 1. ure dopoldne, potem pa vsak četrtek in vsako nedeljo o teh urah do konca tega meseca. Gosp. Esch je res umetnica in njeni načrti ogleda vredni.

— (*Postojnska jama na binkoštni pondeljek*) je bila vsa polna ogledovalcev, ki pa so morali z razpetimi dežobrani potovati po deževni in mokri jami.

— Nemila smrt nam je 30. dne t. m. vzela nadepolnega mladenča gosp. Franceta Cimperman-a, ki je, kakor njegov brat Josip, že marsiktero pesniško cvetličico podal slovenskemu svetu. Bodi mu zemljica lahka!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. O volitvah za državni zbor — tako piše ministerska „N. fr. Presse" — je bilo zopet posvetovanje v vladnih krogih; sklenilo se je, da volitve nimajo pred srede oktobra meseca biti; brž po volitvah se ima sklicati državni zbor. Deželnih zborov pa popred ne bode. Ali bodo še to leto med kratkim prenehom državnega zbora decembra meseca, ni še gotovo. Na Českem bi morale nektere nove volitve za deželni zbor zato biti, ker so deklaranti poslednjega zbora zgubili poslanstvo.

— O pripravah za volitve v državni zbor so si zdaj povsod tudi nemški „stari" in „mladi" v silnem boji. —

— Car ruski s carevičem Aleksandrom in velikim knezom Vladimirom je 1. dne t. m. prišel na Dunaj razstavo ogledat. Sam cesar se mu je peljal naproti in ga sprejel s tako častjo, kakor dozdaj nobenega druzega gosta. — Tudi knez Črnogorski Nikita s svojo soprugo je zdaj na Dunaji.

— 31. maja se je začela razstava goved in druge živine, razen konj. Izvrstna živina je, pa tudi tako nališpana, da se je smejati. Posebni velikani so nekteri biki. Ogledovalci pa memrajo, da za ogled morajo še posebno vstopnino plačati.

— Borsnih homatij še ni konca ne kraja. Bankino predrugačenje jih ni veliko poravnalo. Tudi glasoviti bankir baron Sothen, s kterim je Ljubljanski mestni zbor zarad posojila se pogodil, je kakor „Reporter" piše, v velicih zadregah. — V Peštu tudi so se borsijanci 29. maja stepli; „ti ropar!" — „ti tat!" so kričali, in nekomu teh „roparjev" je visel orden na suknji. Res, častna „liberalna êra!

Francosko. — Očí vse Evropejske politike so še zmirom obrnjene na to, da je maršal Mac-Mahon zdaj republike vladnik. Republikanci se bojé sablje gonerala Mac-Mahona, pned kterim imate strah tudi Laška vlada in Španjska; konservativne in monarhične stranke pa so ga vesele; al ker trije lastniki prežijo po prestolu Francoskem, kako se bode razmotal ta politični klobčič?

Odgovorni vrednik: Alojzi Majer. — Založnik: Jožef Blaznikovi dediči Ljubljani.